

УДК 811.161.2'373:821.161.2-1
DOI: 10.24919/2522-4557.2017.40.116990

Роксолана ЯЦКІВ
orcid.org/0000-0003-4024-2605

РЕЛІГІЙНА ЛЕКСИКА В ПОЕТИЧНОМУ СЛОВНИКУ НЕОНІЛИ СТЕФУРАК

У статті проаналізовано релігійну лексику поетичної збірки Неоніли Стефурак «Сакральний простір: листи до Бога». З'ясовано, якими номенами на позначення Бога та персонажів Біблії послуговується поетеса. Визначено лексеми, які набувають у поезіях символічного значення. Окреслено десять лексико-семантичних груп ужитої в поетичних текстах релігійної лексики. Доведено, що в творах Неоніли Стефурак вдало поєднано риси художнього, конфесійного стилів та епістолярного підстилю української мови.

Ключові слова: Бог, Господь, релігійна лексика, лексико-семантична група, «Сакральний простір: Листи до Бога», Неоніла Стефурак.

Роксолана ЯЦКІВ

РЕЛИГИОЗНАЯ ЛЕКСИКА В ПОЭТИЧЕСКОМ СЛОВАРЕ НЕОНИЛИ СТЕФУРАК

В статье анализируется религиозная лексика поэтического сборника Неонили Стефурак «Сакральное пространство: письма Богу». Выяснено, какие номены для обозначения Бога и персонажей Библии использует поэтесса. Определены лексемы, которые приобретают в стихах символическое значение. Выделены десять лексико-семантических групп религиозной лексики. Показано, что в произведениях Неонили Стефурак удачно сочетаются черты художественного, конфессионального стилей и эпистолярного подстиля украинского языка.

Ключевые слова: Бог, Господь, религиозная лексика, лексико-семантическая группа, «Сакральное пространство: Письма Богу», Неонила Стефурак.

Постановка проблеми. Релігійна лексика – розряд лексичних одиниць, що характеризуються спільним стильовим значенням, яке, нашаровуючись на предметно-понятійний зміст, виступає компонентом загальної семантики та вказує на усталене вживання лексеми в конфесійному різновиді сучасної української літературної мови, тобто несе в собі додаткову «непредметну» інформацію й точно сигналізує про сферу побутування слова, в якій його денотативно-сигніфікативний елемент передається оптимально [3, 6 – 7]. Це лексика, яка сьогодні входить у всі галузі життя людини – від внутрішньої

мисленневої розмови з Богом до офіційних публічних виступів та спілкування в соціальних мережах. Побутування церковно-християнських слів у сучасному поетичному дискурсі – явище багатогранне, однак вивчене ще недостатньо, що й зумовило **актуальність** нашого дослідження.

Мета статті – проаналізувати лексико-стилістичні особливості онімної та апеллятивної релігійної лексики збірки поезій Неоніли Стефурак «Сакральний простір: листи до Бога».

Аналіз наукових досліджень показує, що, починаючи від робіт О. Горбача І. Огієнка, М. Юрковського, до сучасних праць С. Біблої, Ю. Браїлко, Н. Дзюбишин-Мельник, П. Мацьківа, М. Навальної, В. Німчука, Ю. Осінчука, Н. Пуряєвої, М. Скаб, М. Скаба, О. Стишова та ін. учених, коло дослідників релігійної лексики розширюється, а об'єкт вивчення виходить далеко за межі конфесійного стилю. Не тільки релігійна література, але й світська спрагло вбирає в себе вербальні одиниці сакрального простору.

Виклад основного матеріалу. Талановита сучасна поетеса Неоніла Стефурак – тонкий знавець людської психології, калейдоскопічності людської натури. Її особистісна віра і наука віри – це та духовно-сакральна вісь, що пронизує раціональність, тримає її; віра поетичного мислення – це коромисло, на якому урівноважено тримаються знаки земної сутності, людського буття і найвищого прагнення наблизитися до непізнаного, незнаного, але увіруваного. У кожному поетичному творі цей мотив є визначальним; саме він і спонукає, і прогнозує, і вивершує словотвір. Віра як сакральний феномен, як приховано-виявна філософема і заземлює поезію Неоніли Стефурак, і водночас виносить її за межі збагненого. «Ця книжка складна, вона потребує самоти, – сказала про «Сакральний простір: Листи до Бога» сама Неоніла Стефурак. – А душа кожної людини потребує цілющих слів» [4].

Треба мати неабияку відвагу, щоб зважитися на листи до Бога, однак читаємо рядки першої поезії і розуміємо: не відваги тут треба, а Віри й Любові, а вони – у кожному слові: «*Кажуть, що пошта до Тебе доходить миттєво – / достатньо серцем писати...*» [6, 5].

Сьогодні, коли ідеї антропоцентризму спонукають досягнути миті буття через призму духу, позаяк «мова – це засіб не стільки для вираження уже готової істини, скільки для відкриття раніше невідомого» (О. Потебня) [5, 112], дуже переконливим видається судження Є. Барана: «...поетичні книжки Неоніли Стефурак є складовою <...> літературноцентричного сприйняття світу. Світу як Божого творіння» [2].

«Сакральний простір» Неоніли Стефурак – це 70 листів до Бога. Своєрідність поезій не тільки в тому, що авторка вибрала незвичайного адресата (зрештою, наші молитви – це також щоденні **усні** листи до Бога), але й у тому, що з погляду стилістики – це поєднання, принаймні, трьох стилів: художнього, бо це вірші, конфесійного, бо це релігійна лірика, епістолярного, бо це листи. Н. Бабич, услід за С. Єрмоленко, закріплює за метамовою художньої стилістики такі поняття: лейтмотив, наскрізні, ключові слова, семантичні

деривати, символічне значення, конотація, емотивна модальність, поетична картина, тематичні, асоціативні поля, образ автора. Диференційними рисами конфесійного стилю, крім визначених Н. Дзюбишиною-Мельник (інверсійних порядок слів, образність, алегоричність, перифрастичність, надзвичайна сконцентрованість маркованих одиниць – стильово однозначних, багатозначних та омонімічних, де помітно домінують перші) Н. Бабич додає ще: поєднання речень способом «нанизування», використання риторичних питань, вживання старослов'янizmів (церковнослов'янizmів) у прямій біблійній функції, особлива ритмомелодика фрази, що зумовлює специфіку синтагм і надфразових єдностей тощо. І нарешті щодо епістолярного стилю, вчена погоджується, що це підстиль розмовного чи художнього [1, 13 – 16].

Епістолярій же Неоніли Стефурак логічно вписується в контекст художнього та конфесійного стилів. Біблійну тематику дуже органічно вплетено в поетичні тексти: той, хто не знає Біблії, не зважився би написати листа Богові. Тут знаходимо і «тридцять срібних», і «Царство Боже», й «Ім'я Господне не промовиш всує...», й «Содом і Гоморра» та багато інших Біблійних сюжетів та релігійних постулатів.

Епістолярний стиль вимагає звертання до адресата у кличному відмінку, чого послідовно дотримується авторка. Звернення до Господа в Неоніли Стефурак – традиційно на *Tu* і це *Tu* завжди з великої літери: «Дякую *Tобі, Господи*, / на завершення днини / за єдність душі природи / з душею людини» [6, 12]. Велику літеру вживає поетеса й у тих випадках, коли Бог говорить про Себе Сам: «А ти стоїш у цьому храмі, / у вічі дивишся *Мені* <...> Іди за *Мною*. Я покликав. Все інше збудеться. Амінь» [6, 39]. До речі, в таких випадках уже зустрічаємо не тільки листи до Бога, але й послання від Бога, й сокровенний з Ним діалог.

Послугуватися латинською мовою для Неоніли Стефурак як для мейка за першою освітою, гадаємо, неважко. А для поетеси, яка тонко творить сакральний простір, – це особливий надстилістичний прийом. Слова, словосполучення, речення авторка поетичної збірки майстерно перекладає – чи то у виносках, чи то відразу у віршах: *quantum satis* ‘скільки потрібно, повною мірою’ [6, 5]; *ex nihilo nihil* ‘з нічого в ніщо’ [6, 18]; *vide cor tuum* ‘ось серце твоє’ [6, 23]; *homo homini lupus est* ‘людина людині – вовк’ [6, 28]; *pax Tibi* ‘мир тобі’ [6, 34]; *sursum corda* ‘вгору піднесімо серця’ [6, 37]; *memento vivere, memento mori* ‘пам’ятай про життя’, ‘пам’ятай про смерть’ [6, 42]; *sancta sanctorum, Semper idem*, ‘завжди однаково’ [6, 55]; *labora et ora* ‘працюй і молися’ [6, 56]; *vae victis* ‘горе переможеному’ [6, 57]; *in aeternum* ‘назавжди’, *Via Dolorosa* ‘Шлях Скорботи’ [6, 60]; *carpe diem* ‘лови день’ [6, 65] та ін.

Майже в усіх віршах поетеса апелює до Всевишнього. Найчастіше вона звертається до Бога, вживаючи у кличному відмінку такі імена: *Боже* (30): «Уже нічого я не прагну, *Боже*, / ні вірних друзів, ні палких обіймів...» [6, 6]; «Навчи мене, *Боже*, / дивитися тільки / вгору!» [6, 7]; «В царство споминів / з Лети, *Боже* наш, / душі стомлені проведи» [6, 47]; *Отче* (22): «Згадай же про

мене, / подбай же про мене, / *Отче!*» [6, 7]; «Ні істини, ні вічності немає, / коли у всьому зиск шукати, *Отче!*» [6, 9]; «Текла ріка між берегів, / між скель, урочищ, / аж поки голос навздогін / подав ти, *Отче*» [22]; *Господи* (20): «О, нескінченне Твоє терпіння, *Господи!*» [6, 11]; «... що для неї віра – оберіг, / і прощення, *Господи*, й спасіння» [6, 74]; рідше – подвійне *Господи Боже* (3): «*Господи Боже*, невже, коли ради нема, / ані ковчега, щоб виринув з крові і з бруду, / твар безсловесну навіки поглине п'ятьма...» [6, 50]; «*Господи Боже*, я лиш порошинка мала – / хресного шляху не змінюю й не вибираю» [6, 50]; *Месіє* (2): «Озвися, *Месіє!*» [6, 7]; «Подивися на мене, *Месіє*: / я – пустеля, я – тлін!» [6, 64]; *Пане* (2): «Я ніколи не думала, *Пане*, / що у келиху Твому, на дні, / ні отрути нема, ні омани...» [6, 41]; «Чи так і має бути, *Пане?*» [6, 49]; *Спасителю* (1): «Ось і квітень, *Спасителю*, квітень!» [6, 64]; *Ісусе* (1): «*Semper idem, Ісусе*. Однаково скрізь» [6, 55]; *Христе* (1): «Між людської глоти, / між захланної, *Христе*, / о, як важко нести / Твої стяги пречисті!» [6, 20].

Серед Божих імен називає Неоніла Стефурак ім'я *Син*: «Прощати тільки *Син* Твій має право» [6, 6]; «Всюдисущий голос: «Це Мій *Син!*» [6, 78]; *Дитяtko*: «Позачасся простір рятівний: / Мати із *Дитяtkoм* – на іконі» [6, 74]. Стилістично маркованим є уведення до текстів інших імені Бога – *Любов*: «*Любове*, / для обранців Твоїх / тут давно вже немає повітря, / ні сонця, / а волі – найбільше» [6, 8]; *Вогонь*: «Тож промовляю і я: прости / за гордість, та не боронь / у вічність слати оці листи / до Того, *Хто є Вогонь*» [6, 52]; *Той, Хто є*: «Ти – *Той, Хто є*, мене ж немає...» [6, 39].

Глибоко символічними стають звертання у формі дескрипцій: «*Боже розради*, навчи існувати в байдужжі! / *Боже свободи*, літати в неволі навчи...»; «*Боже покори*, зроби із лякливих хоробрих!»; «*Боже любові*, наповни ці душі порожні! / *Боже огрому*, під зорями їх прихисти!» [6, 15].

Божі ймення з'являються в поетичних текстах авторки, коли вона майстерно вводить до свої листів «Трисвяте» – молитву, якою серед інших, розпочинається чимало богослужбових чинів: «*Святий Боже, Святий кріпкий, / Святий безсмертний*, помилуй нас!» [6, 21].

Звернення до Всевишнього можна умовно об'єднати в три групи:

– подяка: «Дякую, *Господи*, за Твоє воскресіння» [6, 13]; «*Господи*, за ласку, за довіру, / за науку дякую Тобі» [6, 78];

– прохання про прощення: «Крізь луни-голоси благаємо: «Помилуй нас, *Господи*, й спаси!» [6, 17]; «За невігластво, *Боже*, прости» [6, 18]; «Прости йому усі провини, *Господи*, / і на свободу душу відпусти» [6, 63]; «*Господи*, прости мені зумисні / й незумисні прогріхи прости...» [6, 78];

– очікування поради, науки, допомоги: «Згадай же про мене, / подбай же про мене, / *Отче!*» [6, 7]; «Навчи мене, *Боже*, / дивитися тільки / вгору!» [6, 7]; «*Боже кріпкий*, мою вітчизну / з мапи всесвіту не зітри!» [6, 21]; «В царство споминів / з Лети, *Боже* наш, / душі стомлені проведи» [6, 47]; «*Господи милосердний*, / дай сили мені дійти!» [6, 31].

Однак частіше лірична героїня у листах нічого не просить, а просто розмовляє з Богом, сповідається, запитує, розмірковує, аналізує, виправдовується перед Ним і за себе, й за інших: «Але, *Боже*, завіщо?! / Це мереживо втрат / моїм личить і досі / сивинам?» [6, 8]; «Я пам'ятаю, *Отче*, пам'ятаю, / та люди прагнуть чути тільки гарне, / чуже страждання нині всіх дратує» [6, 9]; «Все це я знаю, *Боже*, сама» [6, 23]; «Недовгий, *Боже*, час Твого приходу, / хоч Ти його від смертних затаїв» [6, 36]; «Я ніколи не думала, *Боже*, / що подякую долі за хрест» [6, 41].

Зрідка зустрічаємо в поетичних текстах імена інших персонажів Біблії. Це ім'я Богоматері – *Марія*: «*Ave, Маріє!*», *Мадонна*: «... хай ще квола – але ж красива: / як *Мадонна* з Дитям Твоїм» [6, 21]; *Єви* та *Адама*: «Де впали *Єва* і *Адам*, / спокус – як листя!» [6, 16]; *Кайна*: «Чи ж на жертву не щедрий *Кайн*?..» [6, 28]; апостола *Павла*: «Прочитаю перший лист *Павла*, / писаний з Атенів коринтянам» [6, 45].

Біблійні географічні назви (ойконіми, ороніми) у віршах поодинокі, але місткі, завжди несуть із собою авторську інтерпретацію сакрального тексту: *Содом і Гоморра*: «І навіть коли вже *Содом і Гоморра* / підступно вповзатимуть в плоть – / працєю і молися...» [6, 56]; *Голгофа / Голгота*: «У кожного – своя Стіна Плачу, / своя *Голгофа*, свій апокаліпсис» [6, 58]; «... і знала я – не омине / *Голгота* й моєї долі...» [6, 76]; *Тавор*: «Але за тиждень чи за мить відтоді, / як на *Таворі* одяг Твій яснів, преобразиться світлом край безодні...» [6, 36]; *Синай*: «Не скрижалі несуть з *Синаю*, / а вогненні мечі двосічні» [6, 77].

Крім образу Господа, який є наскрізним у віршах поетичної збірки, знаходимо інші біблійні символи, означені не онімами, а апелюваннями. Це образ *ангела*: «Тебе ж не чую, *ангелів* не бачу» [6, 6]; «Де *ангели* їхні затримались?» [6, 54]; «... метелик, пташа, людина – / як *ангели* – осяйні...» [6, 67]; «*Ангели-охоронці* / вирішать, де зійти» [6, 72]; *ягняти*: «... а що робити тим, хто в зграї вовчій / беззахисним *ягнятком* народився?» [6, 9]; «Ангел і *ягнятко* – на колінах» [6, 74]. Лірична героїня часто уособлює себе з *пташкою*, для якої найвищим даром та найбільшою цінністю є *пісня*, втілена в *слово*: «Не хрест на раменах – / я *пташка* Твоя / *співоча*» [6, 7]; «Мені здавалось, *Отче*, світ цей – сонях, / де кожна *пташка* має по зернині» [6, 10]; «Та що робити нам, *пташкам співочим*? / Цей світ оглух – його не зцілить *пісня*» [6, 10]; «... хоч в негоду шукаєш дах – / служиш роду як віщий *птах*» [6, 36]; «... по крихті *слова* збираю, / щоб в *Слові* свій храм створити» [6, 66]; «Не господиня і не гостя – / мале, беззахисне *пташа*» [6, 71]; «Все, чим зможу виправдатись – *пісня*. / Там *слова* з Твоїєї висоти» [6, 78].

Ключовими в художніх текстах є також поняття *гріха*: «... як іграшки, *гріхи* свої ховають» [6, 6]; «Медовий Спас. Святкові обереги. / І оберемки марень та *гріхів*» [6, 36]; «... хоч *грішні грішним* тут *гріхи* прощають, / щоб легше їм жилося і вмиралось» [6, 6]; «Людина – порох / бо *гріх* живий» [6, 48]; «Не кожен *гріх* вражає *arbor vitae*. / Суворя кара – бо важка вина є» [6, 53]; «Та щойно *гріх* вихлюпує з сердець – / лягає меч в Твої ласкаві руки» [6, 58]; *душі*:

«І душа, зализуючи рани, / молитовно дякує Тобі...» [6, 35]; «Душа тонка, як павутина – / тягар їй болю завдає» [6, 39]; «... бо вже душа, як видублена шкіра – / людським стражданням списаний пергамент» [6, 53]; «Він крихти солі виполіскує / і гасить душі, як свічки...» [6, 61]; «Не всіх захищає небесна сторожа, / а душі не гинуть від куль» [6, 54]; «... от і дивиться вгору / душа, / бо за небом тужить» [6, 66]; *любові*: «Попри досвід гіркий обмов – / дух підносить лише любов!» [6, 37]; «Отрута зла і благодать любові / на перехресті смерті і життя...» [6, 40]; «Твоя свята присутність, Отче, / для них і захист, і любов» [6, 43]; «Може й справді, Боже мій, нема / України, як нема любові» [6, 45]; «... ні, не руками обійматись – крилами, / і знати: це свобода, це любов!» [6, 63].

Сакрального значення у текстах листів до Бога набувають як конкретні іменники: *хліб*: «За Хліб, за Істину – каміння!» [6, 39]; *келих*: «Стою і дивлюся, як Хліб Свій ламаєш / і Келих у руки береш» [6, 24], так й абстрактні: *істина*: «... тільки Істини очі сумні» [6, 41]; *правда*: «Ти ж обіцяв – наситяться усі, / хто спраглий Правди...» [6, 25].

Вірші збірки «Сакральний простір: Листи до Бога» рясно пересипані апелятивною релігійною лексикою, яку можна згрупувати в такі лексико-семантичні групи:

1) назви культових споруд, їх частин, елементів: *костел, синагога, храм, церковця; вітар, вітраж, престол, фреска*;

2) назви церковних та релігійних атрибутів: *ікона, калатальце, плащаниця, світильник, свіча (свічка), хоругва, хрест, чаша*;

3) назви релігійних книг, творів: *Біблія, Коран, Книги святі, П'ятикнижжя, Слово* (в значенні Євангеліє), *Талмуд, Писання, послання, псалом, псалтир*;

4) загальні назви святих: *ангели-охоронці, апостол, архангел, святий, пророк, предтеча, херувими*;

5) назви свят та похідні від них лексеми: *Великдень, Водосвяття, Вознесіння, Воскресіння, Медовий Спас, Різдво*;

6) лексичні одиниці, пов'язані з молитвами, постами, покаєннями, жертвами: *молебень, молитва, офіра, піст, поклони, покора, покута, причастя, ритуал, спокута, хорал*;

7) лексеми, що називають дії, пов'язані з вірою: *благословити, воскресати, молитися, судити, покаються, прощати*;

8) лексеми, що стосуються біблійних сюжетів: *апокаліпсис, благовіст, вогник Вефліємський, воскресіння, всесвітній потоп, Гетсиманський сад, завіт, ковчег, меч архангела, розп'яття, рай, спокуса*, серед яких – назви, пов'язані з темними силами: *демон, князь п'їтьми, князь темряви, сатана*;

9) лексеми, що називають ознаки, пов'язані з релігійними цінностями: *безсмертний, жертвний, марнотний, милосердний, райський, світлоносний*;

10) лексичні одиниці, що позначають абстрактні поняття: *віра, вічність, гідність, гординя, гріх, дух, духовність, душа, істина, любов, музи, митарство*,

омана, правда, прощення, радість, скверна, спасіння, спокуса, страждання, страх, суєта, тайна, терпіння, щастя тощо.

Серед лексичного розмаїття – немало Біблійних та релігійних словосполук: *ангел світлоносний, Божжа іскра, Божий агнець, Божі закони, вдовина лепта, вечірня меса, вогненні мечі, вогненні ризи, вода жива, вода життя, всюдисущий голос, вуста медоточиві, Господь милосердний, гріхи содомні, долина сліз, духовні світи, йорданська купіль, йорданська студінь, жертовна віра, жива віра, земна юдоль, земні виміри, Книга Життя, небесна Книга, небесна сторожа, ніч різдвяна, один з дванадцятьох, осяйне серце, пісні задушині суботи, поминальна свіча, райські пташки, сакральне значення, сакральний жест, сакральний задум, сандалі стоптані, святее святих, стезя таємнича, стяги пречисті, судний день, тернистий шлях, тридцять срібних, хресна офіра, Царство Боже, цвяхована длань* тощо, що надають поетичним текстам особливого сакрального колориту.

Висновки. Отже, релігійна лексика «Сакрального простору» Неоніли Стефурак – це імена Бога – традиційні й індивідуально-авторські (*Бог розради, Бог свободи, Бог покори, Бог любові, Бог огрому, Той, Хто є Вогонь, Той, Хто є*), а також імена інших персонажів Біблії (*Марія (Мадонна), Адам, Єва, Каїн, апостол Павло*). Побудова поетичних текстів у формі листів спонукала авторку вживати їх переважно у кличному відмінку. Символічного значення набувають у поезіях лексеми *ангел, гріх, душа, істина, келих, любов, правда, пташка, хліб, ягня* тощо. Розмаїтою є апелятивна лексика, засвідчена в межах десяти семантичних груп. Сакральний простір поезій доповнюють латинські слова та вирази, старослов'янізми, майстерно вплетені в канву поетичних творів. В аналізі глибокої метафоричності та символізму віршів Неоніли Стефурак убачаємо перспективи наших подальших досліджень.

Література

1. Бабич Н.Д. Практична стилістика і культура української мови : навч. посіб. / Н.Д. Бабич. – Львів : Світ, 2003. – 432 с.
2. Баран Є. Дерев'яні шестерні літератури. Дві слові про творчість Неоніли Стефурак [Електронний ресурс] / Є. Баран. – Режим доступу : <http://pokyrys.livejournal.com/54827.html>.
3. Браїлко Ю. Конфесійна лексика у творчості українських поетів 60 – 80-х років ХХ століття (семантико-стилістичний аспект) [Текст] : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 / Юлія Іванівна Браїлко ; НПУ ім. М.П. Драгоманова. – К., 2005. – 23 с.
4. Качкан В. Поетичне позачасся [Електронний ресурс] / В. Качкан. – Режим доступу : <http://litgazeta.com.ua/articles/poetychne-pozachassy/>.
5. Котович В. Німецькі колонії Галичини з погляду топологічної ономастики та лінгвокультурології / В.В. Котович // Проблеми зіставної семантики : [збірник наукових статей] / [відп. ред. З.О. Валюх]. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2017. – Вип. 13. – С. 112–118.
6. Стефурак Н. Сакральний простір : Листи до Бога / Неоніла Стефурак. – Львів : Свічадо, 2013. – 80 с.

References

1. Babych, N.D. (2003). *Praktychna stylistyka i kultura ukraïnskoi movy [Practical stylistics and culture of the Ukrainian language]*. Lviv: Svit [in Ukrainian].
2. Baran, Ye. (2015). Dereviani shesterni literatury. Dvi slovi pro tvorchist Neonily Stefurak [Wooden gears of literature. Two words about the work of Neonila Stefurak]. Retrieved from <http://pokyrys.livejournal.com/54827.html> [in Ukrainian].
3. Brayilko, Yu.I. (2005). Konfesiina leksyka u tvorchosti ukraïnskykh poetiv 60 – 80-kh rokiv XX stolittia (semantyko-stylistychnyi aspekt) [Confessional vocabulary in the works of Ukrainian poets of the 60's and 80's of the twentieth century (semantic-stylistic aspect)]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv: Drahomanov National University [in Ukrainian].
4. Kachkan, V. (2015). Poetychne pozachassia [Poetic time out]. Retrieved from <http://litgazeta.com.ua/articles/poetychne-pozachassya/> [in Ukrainian].
5. Kotovych, V. (2017). Nimetski kolonii Halychyny z pohliadu topolohichnoi onomastyky ta linhvokulturolohii [German colonies of Galicia in terms of topological onomastics and linguoculture]. In Z.O. Valiukh (Ed.), *Problemy zistavnoi semantyky – Problems of comparable semantics*, 13, 112–118. Kyiv: Vyd. tsentr KNLU [in Ukrainian].
6. Stefurak, N. (2013). *Sakralnyi prostir: Lysty do Boha [Sacred space: Letters to God]*. Lviv: Svichado [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 30.10.2017 р.